

8. Tema: Vatandaşlık

1. • Ateş, düştüğü yeri yakar.
• Ayağını yorganına göre uzat.
• Güneş balçıkla sıvanmaz.
• Ağaç, yaprağıyla gürler.

Aşağıdakilerden hangisi, bu atasözlerindeki altı çizili sözcüklerin karşıladığı anlamlardan biri değildir?

- A) Gerçekler B) Dert C) Akraba D) Meslek

2. • Daha az izle, daha fazla yap.
• Daha az kork, daha fazla dene.
• Daha az yargıla, daha fazla kabul et.

Aşağıdaki özdeyişlerden hangisi bu cümlelerin herhangi biriyle anlamca ilişkilendirilemez?

- A) Elindekiyle yetinmeyen, elde edeceği ile de yetinmez.
B) Güllerin dikenini olduğundan yakınma, dikenlerin gülü olduğuna şükret.
C) Seni hayallerine ulaştıracak en önemli şey cesaretindir.
D) Hayata seyirci kalmaktansa çaba gösteren bir oyuncu ol.

3. İki hayali çay markasının lezzet testine tabi tutulduğu bir araştırmada, markaların ilk üç harfi, katılımcıların adlarındaki harflerden oluşmaktaydı. Örneğin Tarık ve Demet isimli katılımcıların deneyeceği çayların markaları "Tarçay" ve "Demlik"ti. Katılımcılar çayların tadına bakmış, ikisi üzerinde de dikkatle düşünmüş ve neredeyse her seferinde isimlerine benzer harflerle başlayan çay markasını yeğlemişlerdi. Yani Demet, "Demlik" markalı çayı; Tarık "Tarçay" markalı çayı lezzetli bulmuştu. Bir başkası da yine adına göre uydurulmuş bir diğer markanın çayını... Katılımcılar bu harf bağlantısının açık bir biçimde farkında değillerdi. Seçtikleri çayın tadının daha iyi olduğuna inanıyorlardı yalnızca. Bilmedikleri ise iki çay fincanının da aynı çaydanlıktan doldurulmuş olmasıydı.

Bu metinden hareketle aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsanoğlu çeşitli olaylar karşısında empati kurmakta zorlanır.
B) Birçok insan peşin hükümlü davranmayı alışkanlık hâline getirmiştir.
C) İnkilemde kalan insan bu durumdan bir an önce kurtulmak ister.
D) İnsanlar, kendileriyle ilgili unsurlarla yakınlık kurma eğilimindedir.

4. Küresel Tohum Deposu, Norveç'te bulunuyor. Burada, dünyanın her köşesinden toplanan 4,5 milyon bitki tohumunun her birinden beş yüz, toplamda 2,25 milyar örneğin depolanması hedefleniyor. İstenecek çeşitliliğe ve sayıya ulaşıldıktan sonra depo kapılarının kapatılması, gerekli olmadıkça da depoya giriş ve çıkışların durdurulması planlanıyor. Bir sığınağı andıran bu depo, her biri yirmi yedi metre uzunluğunda, on metre genişliğinde ve altı metre yüksekliğinde üç ana bölümden oluşuyor. Yerin yüz yirmi metre altında bulunmasına rağmen deniz seviyesinin üstünde kalan depo, buzullar erise dahi, yükselen deniz sularının altında kalmayacak ve kutuplardan gelen soğuklardan faydalanacak şekilde özenle konumlandırılmış. Nem düzeyi düşük bir ortamda ve -18 derece sıcaklıkta korunan bitki tohumlarının, içinde buldukları ortamda yıllarca bozulmadan kalacağı düşünülüyor.

Bu metinde "Küresel Tohum Deposu" ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Yapı özelliklerine B) Taşıdığı öneme C) Kuruluş amacına D) Ortam koşullarına

8. Tema: Vatandaşlık

5. Köyünden çıkıp zaman zaman aramıza katılan ve büyük bir halk şairi olan Âşık Veysel'le Ankara'da tanışmıştım. Olgunluğu, dürüstlüğü ve inceliğiyle beni kendisine hayran bırakan şair; bildiğini tam biliyor, bilmediğini samimiyetle söylüyordu. Hayatında önemli bir yere sahip olan sazını çalarken, ektiği buğdayı biçen bir köylü kadar doğaldı. Aynı doğallığı sazına şiir söylerken de gösteren şairin şiirlerinin çıkış noktasını insan ve vatan sevgisi, yaşama sevinci, kardeşlik duygusu ve barış özlemi oluşturur. Yenilikleri ve bilimsel gelişmeleri dikkatle takip eden Âşık Veysel, şiirlerinde bu konulara da yer vermiştir. Şiirlerini, yaşadığı topraktan beslenerek oluşturan Veysel'in ne kadar kendine mahsus bir tadı olduğunu ona yakından bakan herkes fark eder.

Âşık Veysel'e ait aşağıdaki dörtlüklerden hangisi, bu metinde sözü edilen konulardan biriyle ilişkilendirilemez?

- A) Avrupa Asya ayrı bir kıta
Bir yıllık yol idi deveye ata
Uçaklar sığdırdı beş on saate
Daha neler çıkar, dur belli değil
- B) Her ferdin hakkı var, bizimdir vatan
Babamız, dedemiz döktüler al kan
Hudut boylarında can verip yatan
Saygıyla anarız, şehit diyerek
- C) Gezdim dere tepe niceler gibi
Yağmurlu karanlık geceler gibi
Bir gemi deryada bocalar gibi
Geçirdim günümü gaflet içinde
- D) Benim her derdime ortak sen oldun
Ağlarsam ağladın, gülersem güldün
Sazım bu sesleri turnadan mı aldın
Pençe vurup sarı teli sızlatma
6. Rıdvan, kitap sipariş etmek için bir siteye üye olacaktır. Bunun için şifre oluşturması gerekmektedir. Şifre belirleme kuralları aşağıda verilmiştir.

ŞİFRE

- Şifreniz en az bir büyük harf, bir küçük harf, bir özel karakter (#, @, &, ?, !) ve bir rakam içermelidir.
- Şifrenizde, alfabetik sıralamada art arda gelen harfler (AB, ab, Ab, aB gibi) yan yana yer almamalıdır.
- Şifreniz en az beş, en çok dokuz karakter uzunluğunda olmalıdır.
- Şifrenizde "ç, ğ, ı, ö, ü, ş" harfleri olmamalıdır.

Buna göre Rıdvan, aşağıdaki şifrelerden hangisini oluşturursa siteye üye olabilir?

A) 46KkLLlS

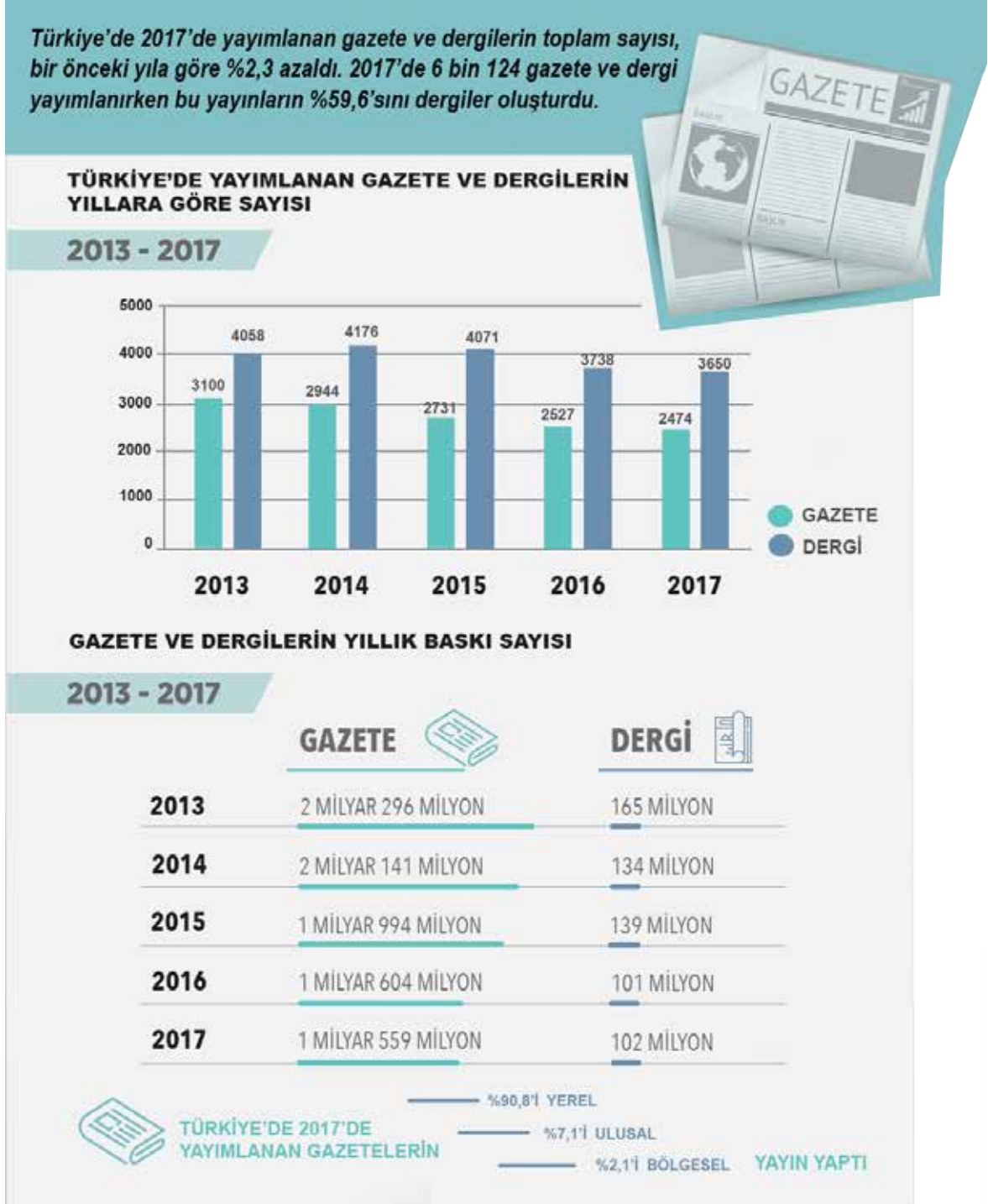
B) n27@ıRY

C) B?vM34c1

D) a#Ez60T9&G

8. Tema: Vatandaşlık

7. Aşağıda yazılı medya istatistikleri ile ilgili bir görsel verilmiştir.

Bu görselden hareketle,

- 2017'de yayımlanan gazete sayısının aynı yıl yayımlanan dergi sayısına oranı
- 2015-2017 yılları arasında yayımlanan yerel gazetelerin baskı sayısı
- 2016 yılında gazete ve dergi okuyucularının oranı
- 2013-2017 arasında Türkiye'de yayımlanan dergilerin yıllara göre sayısal dağılımı

bilgilerinden hangilerine kesinlikle ulaşılır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve IV

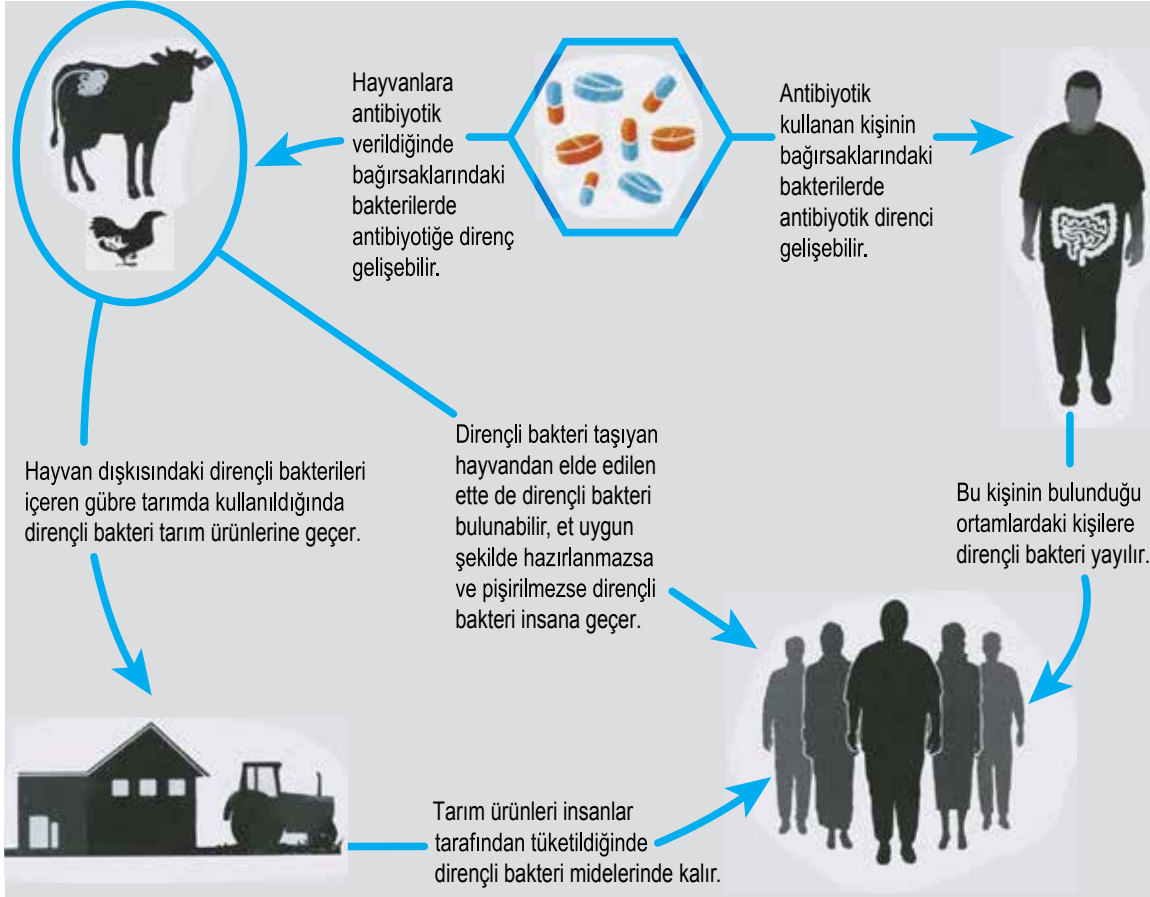
8. Tema: Vatandaşlık

8. Eleştiri yazı türünün amacı bir edebiyat veya sanat eserini her yönüyle değerlendirerek anlaşılmasını sağlamaktır.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisi bir eleştiriden alınmış olabilir?

- A) Anadolu Türk'ünün başarısını sadece savaş meydanlarındaki zaferlerle izaha kalkışmak çok yanlış bir görüştür. Anadolu Türk devlet ve medeniyetini kuranlar sadece gaziler değildir. Mevlâna, Hacı Bektaş-ı Veli ve Yunus Emre gibi bütün insanlığı bir felsefe etrafında birleştiren velilerin de bunda büyük rolü vardır.
- B) Hüzün düşünülerinden değilim. Bu hâlden hoşlanmam, ona değer de vermem. Ama çokları hüznü büyük bir değer kabul eder; onu olgun, erdemli, kafalı insanların bir özelliği sayar.
- C) "Türkçe Bilen Aranıyor" çok hacimli ve titizlikle hazırlanmış bir kitap. Dili, imrenilecek derecede güzel ve akıcı. Bir yandan okuyucuyu bilgilendirirken öte yandan Türkçenin zevkini tattırıyor.
- D) Türkiye Futbol Federasyonunun geçen hafta aldığı kararla yabancı sayısına sınırlama getirmesi uzun vadede Türk Millî Takımı'na fayda sağlayacaktır. Türk futbolcular, takımlarında daha çok oynama şansı bulacağından artık Millî Takım'a oyuncu seçme konusunda bir sıkıntı yaşanmayacaktır.

9. **Şekil : Antibiyotik Direncinin Yayılımı**

Bu şekilde belirtilen sorunla ilgili aşağıdakilerden hangisi bir çözüm önerisi olamaz?

- A) Tarımda hayvansal gübre kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.
- B) Antibiyotik kullanan kişiler, başkalarıyla yakın temastan kaçınmalıdır.
- C) Et ve et ürünleri, doğru yöntemlerle pişirilerek tüketilmelidir.
- D) Sebze ve meyveler, denetimden geçirildikten sonra tüketiciye sunulmalıdır.

8. Tema: Vatandaşlık

10. • Tüm dizelerin sonunda ses benzerliği vardır.
• İnsan dışındaki bir varlığa insana ait özellik yüklenmiştir.
• Bütün dizelerin hece sayıları eşittir.

Aşağıdaki dörtlüklerden hangisi bu özelliklerin tümünü içerir?

- A) İçimiz sevgi dolu, neşeler saçacağız
Beyaz güvercin olup göklerde uçacağız
Dünyaya, insanlığa barış dağıtacağız
Bugün küçüğüz ama yarın büyüyeceğiz
- B) Yuvası saçakta kalan kırlangıç
Yavrusu dallara emanet serçe
Derken camiler üstünde güvercin
Minareler katından geçiyorum
- C) Yürüyordum, ağlıyordu ırmaklar
Yürüyordum, düşüyordu yapraklar
Yürüyordum, sararmıştı yaylalar
Yürüyordum, ekilmişti tarlalar
- D) Yaşamak güzel şey doğrusu
Üstelik hava da güzelse
Hele gücün kuvvetin yerindeyse
Elin ekmek tutmuşsa bir de

11. Birden çok yüklemli cümlelerde öznenin bütün yüklemlerle uyumlu olması gerekir. Aksi takdirde özne eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu ortaya çıkar.

Aşağıdakilerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Herkes doğayı korumak için elinden geleni yapmalı, sorumluluktan kaçmamalıdır.
B) Akşamları ben müzik dinlemeyi, kardeşim ise kitap okumayı tercih ediyordu.
C) Memleketime bir an önce dönmek istiyorum çünkü çok özledim.
D) Güneş her gün dünyamızı aydınlatıyor, sevinç ve mutluluk veriyordu.

12. **Aşağıdakilerden hangisi “Kutup bölgelerinde hayatta kalmak için almamız gereken tedbirler nelerdir?” sorusunun cevaplarından biri olamaz?**

- A) Vücudumuz, ısını üretilirken oldukça fazla enerji harcar. Bu enerjiyi tekrar toplamak için de beslenmeye ihtiyaç duyar. Soğuk iklimlerin hâkim olduğu bölgelerde yaşayanlar enerjiye çok fazla ihtiyaç duydukları için et, balık gibi yağlı ve çikolata gibi yüksek kalorili yiyecekleri tercih eder.
- B) Buzla kaplı bir coğrafyanın zorlu koşullarında susuz kalmamak çok önemlidir. Böyle yerlerde içme suyu bulmak sorun olabilir çünkü bu koşullarda su, kısa sürede donar. Karların eritilmesiyle su elde edilmesi buralarda sık kullanılan bir yöntemdir.
- C) Hipotermi; vücudumuzun soğuk hava, rüzgâr ve suya uzun süre maruz kalması sonucu ısı kaybetmesi nedeniyle ortaya çıkan bir durumdur. Hava sıcaklığının -20 ila -30 °C arasında olduğu bölgelerde hipotermi görülebilir.
- D) Soğuk iklimlerde vücut ısını korumak ve kuru kalmayı sağlamak için doğru giyinmek önemlidir. Bu nedenle tek kat giyinmek yerine kat kat giyinmek tercih edilmelidir. Böylece giysiler arasındaki hava ile ısı yalıtımı sağlanır.

13. - - - Ben bu konuda ne bulursam okurum: Şölen ve davetlerde neler yendiğini, sokak satıcılarını, tat ustalarını... Yazılanlara bakılırsa ekmek, eski zamanlarda da başlıca yiyecekti. Yunanlılar arpa, Romalılar buğday ekmeğine rağbet ederlerdi. Yunan ve Roma mutfağının baskın tatları ise bal, sirke, mayalanmış balık sosu ve bol miktarda baharattı.

Bu metnin başına düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Eski dönemlerin yeme içme alışkanlıklarının neler olduğuyla ilgili fikriniz var mı?
B) Yemek tarifleri üzerine yazılmış eski eserleri okumayı sever misiniz?
C) İnsanlık tarihinde mutfak kültürü en zengin medeniyet hangisiydi dersiniz?
D) Yunan ve Roma mutfağının Türk mutfağına benzeyen yönlerini merak ettiniz mi hiç?

8. Tema: Vatandaşlık

14. **Yayıncı:** Bir seçme şiirler kitabı yayımladınız. Bu kitabı oluştururken gözettiğiniz ilke neydi?

Şair: Öncelikle şunu belirtmek isterim ki şiirleri seçmemi yayıncı olarak siz istediniz, beni oyuna getirmeye çalışmayın. Şiirleri, belirlediğiniz sayfa sayısına göre seçtim. Aslında ben yaşayan bir şairin şiirlerinin böyle seçmelere maruz kalmasına karşıyım. Ha, madem istemediğim bir şeydi; neden bunu yaptım? Herhâlde kıramadım sizi.

Bu metinde şair altı çizili ifadeyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamak istemiştir?

- A) Yaşayan bir şairin eserlerini yayımlamanın doğru olmadığını
- B) Seçme şiirler kitabı yayımlama fikrinin kendisinden çıkmadığını
- C) Şiirleri yayıncının belirlediği sayfa sayısına göre seçmenin yanlışlığını
- D) Şiirleri arasından seçme yaparak bir kitap yayımlamaktan pişmanlık duyduğunu

15. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, e-atıkların (elektronik atıkların) toplanması ve dönüştürülmesi için bazı kuruluşlara sorumluluk vermiştir. Bu kuruluşlar, topladıkları e-atıkları geri dönüşüm tesislerine götürüyor ve işlemleri takip ediyor. Pek çok okul, belediye ve alışveriş merkezine e-atık toplama kutuları yerleştirildi. Siz de e-atıklarınızı bu kutulara bırakabilirsiniz. Bazen çamaşır makinesi, buzdolabı gibi büyük aygıtlar da atık hâline gelebiliyor. Bu durumda belediyeler ya da aygıtın yenisini aldığınız satıcılar, istediğiniz takdirde e-atıklarınızı evinizden alarak gereken yerlere ulaştırıyor.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) E-atıkların geri dönüşümü konusunda yapılan çalışmalar yeterlidir.
- B) E-atıkların toplanması, belediyelerin görev alanları içindedir.
- C) Büyük e-atıkların evlerden alınması için ilgili kurumlara bilgi verilmesi gerekmektedir.
- D) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı e-atıkların geri dönüşümü konusunda yetkilidir.

16. Konuşurken, şarkı söylerken hatta ağızımızı açmadan mırıldanırken bile sesimizi kullanırız. Bazen bağırarak, bazen fısıldayarak, bazen yumuşak, bazen sert tonlarda sesler çıkarabilmemiz için titreşim gereklidir. Titreşim, soluk borumuzun üst kısmında bulunan ses tellerimizde oluşur. Bunu sağlayan da soluk verirken akciğerlerimizden çıkan havadır. Bu havanın ses tellerimizi titreştirmesiyle oluşan ses dalgaları ağızımıza gelir. Ağızımızın içinde de özellikle dilimizin ve dudaklarımızın farklı hareketleriyle değişime uğrar. Bu sayede değişik tonlarda sesler çıkarabiliriz.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Sesin oluşumunda ses tellerinin rolü var mıdır?
- B) Sesin kişiye özgü oluşunun nedeni nedir?
- C) Sesin oluşumu nasıl gerçekleşmektedir?
- D) Ağızdan farklı seslerin çıkması nasıl olmaktadır?

17. İnsanın, içini dökmek istediği zamanlar olur. Bir dost, bu anlara erişilmez bir değer katar ancak bazı şeyler bir dostu bile söylenmez ki! İşte böyle durumlarda insan -özellikle de içinin gizli kıvrımlarını görmeyi bilen usta bir yazarsa- masasının başına geçip kalemi eline almadan edemez. Yazmak, insanın kendi kendisiyle alçak sesle konuşmasını gerektiren böyle zamanlarda büyük bir kurtarıcıdır.

Bu metinle ilgili aşağıdaki açıklamalardan hangisi doğrudur?

- A) Bir kişinin başından geçen olaylar, yer ve zaman belirtilerek aktarılmıştır.
- B) Fikirler, kanıtlama amacı güdülmeyen kişisel bir üslupla ifade edilmiştir.
- C) Gerçekleşmesi mümkün olmayan olaylar abartılarak anlatılmıştır.
- D) Okuyucuyu bir konuda ikna etmek amacıyla yazılmıştır.

